

Projectplan “Vledders en Leijerhooilanden”

Waterschap Drents Overijsselse Delta
Dokter Van Deenweg 186
8025 BM Zwolle
Postbus 60, 8000 AB Zwolle

E-mail: info@wdodelta.nl
Website: www.wdodelta.nl
Telefoonnummer: 088 - 2331200

Datum: 9 september 2019

Status: definitief

Het algemeen bestuur van Waterschap Drents Overijsselse Delta besluit, gelet op artikel 5.4, eerste lid, van de Waterwet en de Inspraak- en participatieverordening Waterschap Drents Overijsselse Delta 2016 het onderhavige projectplan vast te stellen.

Zwolle, 24 maart 2020

Het algemeen bestuur van het Waterschap Drents Overijsselse Delta,

de secretaris

de waarnemend dijkgraaf

ir. E. de Kruijk

P.A. Zoon

Leeswijzer

Het projectplan Vledders en Leijerhooilanden bestaat uit vier delen. In deel I wordt beschreven wat het waterschap gaat doen en hoe het werk wordt uitgevoerd. Deel II geeft een toelichting op waarom dit werk wordt uitgevoerd. Dit deel is, met andere woorden, de onderbouwing van het plan. Deel III geeft informatie over de rechtsbescherming en de procedures, en deel IV bevat rapporten en onderzoeken die voor het plan van belang zijn.

Inhoud

Projectplan “Vledders en Leijerhooilanden”	1
Leeswijzer.....	3
DEEL I PROJECTBESCHRIJVING	6
1. Aanleiding en doel.....	6
1.1. Beleidsdoelen.....	7
1.2. Probleemstelling	7
1.3. Achtergrondinformatie	7
1.4. Doelstellingen	8
1.4.1. Hydrologisch doelen.....	8
1.4.2. Doelen beheer en onderhoud.....	8
2. Ligging en begrenzing plangebied.....	9
3. Beschrijving van de waterstaatswerken (= gewenste situatie).....	9
3.1. Natuurontwikkeling.....	9
3.2. Gemaal Vledders	11
3.3. Beheer en onderhoud	12
4. Beschikbaarheid gronden	12
5. Effecten van het plan	12
6. Wijze waarop het werk zal worden uitgevoerd	12
6.1. Vledders en Leijerhooilanden	12
6.2. Gemaal Vledders	13
7. Beschrijving van de te treffen voorzieningen, gericht op het ongedaan maken of het beperken van nadelige gevolgen.	13
7.1. Beperken nadelige gevolgen van het plan.....	13
7.2. Beperken nadelige gevolgen van de uitvoering.....	13
7.2.1. Vledders en Leijerhooilanden.....	13
7.2.2. Gemaal Vledders	13
7.3. Financieel nadeel	13
8. Legger, beheer en onderhoud	14
8.1. Legger.....	14
8.2. Beheer en onderhoud	14
9. Samenwerking.....	14
DEEL II VERANTWOORDING.....	15
1. Verantwoording op basis van wet- en regelgeving.....	15
1.1. Voorkomen en beperken van overstroming, wateroverlast en waterschaarste.....	15
1.2. Bescherming, verbetering van chemische & ecologische kwaliteit van het watersysteem	15
1.3. Vervulling van de maatschappelijke functies van het watersysteem.....	15

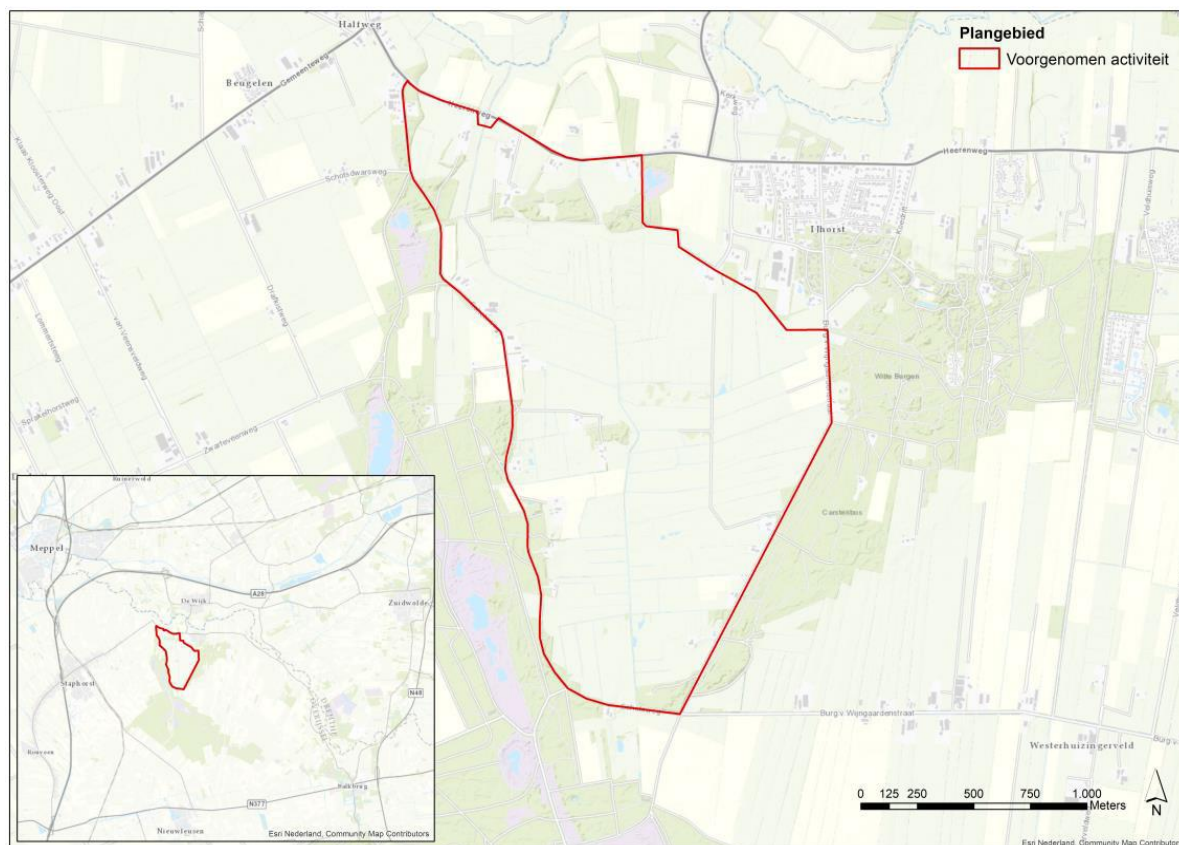
1.4 Conclusie toetsing doelstellingen Waterwet	15
1.5 Overige regelgeving	15
2. Verantwoording op basis van beleid.....	15
2.1 Toets beleid waterschap	15
2.2 Europese Kaderrichtlijn Water (KRW).....	16
2.3 Waterbeheer 21 ^e eeuw (WB21).....	16
2.4 Gewenst Grond- en Oppervlaktewater Regime (GGOR).....	16
2.5 Zoetwatervoorziening Oost-Nederland (ZON).....	16
2.6 Beheer- en onderhoudsvisie watergangen 2050	16
2.7 Planologische inpassing	16
3. Verantwoording van de keuzen in het project	16
3.1 Ecologie	16
3.2 Hydrologie	17
3.3 Beheer en Onderhoud.....	17
4. Benodigde vergunningen en meldingen	17
4.1 Melding Bodemkwaliteit	17
4.2 Omgevingsvergunning	17
4.3 Ontgrondingsvergunning	17
4.4 Wet Natuurbescherming.....	17
4.5 Archeologie	18
4.6 Overige toestemmingen.....	18
DEEL III RECHTSBESCHERMING	19
Uniforme openbare voorbereidingsprocedure conform afdeling 3:4 van de Algemene wet bestuursrecht	19
3.1 Zienswijze	19
3.2 Beroep en hoger beroep	19
3.3 Crisis- en herstelwet.....	19
3.4 Verzoek om voorlopige voorziening	19
DEEL IV BIJLAGEN	20

DEEL I PROJECTBESCHRIJVING

1. Aanleiding en doel

Het projectgebied Vledders en Leijerhooilanden ligt ten zuidwesten van IJhorst. Het gebied is circa 260 hectare groot. Aan de westzijde van het gebied ligt de boswachterij Staphorst, aan de oostzijde de Witte Bergen. Het gebied vormt een zijdal van de Reest. Via de landinrichting Staphorst is met grondruil en -verwerving een groot deel van De Vledders en Leijerhooilanden vrijgemaakt waardoor een aaneengesloten natuurgebied met voornamelijk graslanden is ontstaan.

Het Waterschap Drents Overijsselse Delta en Landschap Overijssel hebben gezamenlijk plannen ontwikkeld voor een herinrichting van De Vledders en Leijerhooilanden. Deze herinrichting heeft als doel om de natuurkwaliteit te verbeteren. Hiervoor dient in een groot deel van het gebied het waterpeil te worden verhoogd en het maaiveld te worden verlaagd. In onderstaande figuur 1.1 is het projectgebied weergegeven.

Figuur 1: Projectgebied Vledders en Leijerhooilanden

Dit projectplan beschrijft de werkzaamheden van het project Vledders en Leijerhooilanden. De hoofdfunctie van het projectgebied is volgens het bestemmingsplan 'Natuur' en 'Agrarisch met waarden landschap en natuur'. Het huidige landbouwkundige ontwatering van het projectgebied voldoet niet voor de beoogde natuurdoeltypen. Het doel van het project is te komen tot een voor de natuurfunctie geschikt grond- en oppervlakte waterpeil met voor eigenaren, gebruikers en beheerders acceptabele neveneffecten (GGOR-opgave). Daarbij moet de beschikbaarheid van zoetwater voor gebieds- en oppervlaktewaterfuncties zo lang mogelijk op peil gehouden worden teneinde droogteschade te voorkomen (ZON-opgave). In dit projectplan is tevens de vervanging van het gemaal Vledders in de Streitenvaart meegenomen. Het gemaal is gelegen in het noorden van het projectgebied. Het zorgt dat het gebied op de juiste wijze afwatert richting de Reest.

1.1. *Beleidsdoelen*

ZON	Zorgvuldig beheer van zoet water op de hogere gronden, tegengaan droogteschade en wateroverlast (o.a. door klimaatverandering).
GGOR	Realiseren van gewenst grond en oppervlaktewater gelet op de functies van het gebied. In dit geval gaat het om het om tegengaan van verdroging van gebieden met natuurfunctie.
B&O-visie	Beheer en regulier onderhoud van de watergang efficiënt en effectief uitvoeren. Daar waar mogelijk wordt de beleidsharmonisatie toegepast (IBOOM).

De Streitenvaart is niet aangewezen als KRW-waterlichaam of Waardevol Klein Water. Daarmee valt ze voor de KRW onder “overig water”. KRW-doelen voor die categorie zijn nog niet uitgewerkt. De Streitenvaart wordt nu echter heringericht om de ontwikkeling van de natuurdoelen in de hooilanden mogelijk te maken. Hierbij wordt de herinrichting gericht op het versterken van de overgang nat-droog, van vaart naar (deels afgegraven) hooilanden, van onderwaterplanten, drijfbladplanten en helofyten, naar soorten van droge(re) oevers. Doordat er straks in principe geen landbouwwater (voedselrijk water afkomstig van agrarische percelen) meer door de Streitenvaart komt en het aandeel kwelwater groter wordt, zullen ook kwelgebonden soorten en soorten van voedselarmere milieus van natuurvriendelijke inrichting van de Streitenvaart profiteren. Dat zijn dan ook doelsoorten voor de herinrichting, goeddeels dezelfde als die voor de hooilanden zelf.

Om te voldoen aan de beleidsopgaven is herinrichting van het projectgebied Vledder en Leijerhooilanden inclusief de watergang die het water uit het gebied afvoert, de Streitenvaart, noodzakelijk. Na herinrichting van het gebied zal Vledders en Leijerhooilanden voldoen aan de gestelde beleidsopgaven.

1.2. *Probleemstelling*

Het gebied is aangewezen voor de realisatie van de natuurtypen Vochtig hooiland (N10.02) en Nat schraalgrasland (N10.01). De gronden komen beschikbaar door de landinrichting Staphorst. De landbouwkundige ontwatering voldoet niet voor deze beoogde natuurdoeltypen. Dit is in de basis de aanleiding voor het project.

Probleem 1: Onbenutte kansen natte schrale natuur

De gronden in het gebied Vledders en Leijerhooilanden zijn lang in agrarisch gebruik geweest. De gronden hebben een goede drooglegging en zijn voedselrijk. Het gebied leent zich van oorsprong goed voor natte schrale natuur, maar deze potentie kan met de huidige inrichting niet worden benut.

Probleem 2: Verdroging van Vledders en Leijerhooilanden en omliggend bos

Het gebied Vledders en Leijerhooilanden zelf en de rondom dit gebied gelegen bosgebieden (waarin ook enkele vennen liggen) hebben te maken met verdroging door te laag uitzakkende oppervlaktewaterpeilen en grondwaterstanden. Dit is ongunstig voor de natuurkwaliteit van deze gebieden. Door klimaatverandering kan de verdroging verder toenemen.

Probleem 3. Waterkwaliteit

Door uitspoeling van meststoffen vanuit landbouwpercelen komen er meer voedingsstoffen in het oppervlaktewater dan gewenst is. Dit leidt tot een te voedselrijke situatie voor de beoogde water- en natuurkwaliteit in het Reestdal.

Naast de bovenstaande problemen is het Vledders gemaal dat dateert uit de jaren 60 aan het einde van zijn levensduur. In afstemming met de te realiseren doelstellingen dien het gemaal te vervangen worden.

1.3. *Achtergrondinformatie*

Het regionale systeem kenmerkt zich door infiltratie op de hogere zandgronden van het Drents Plateau (gebied rondom Zuidwolde) wat deels opkwelt in het Reestdal en deels hier onderdoor stroomt in westelijke richting. Het projectgebied Vledders en Leijerhooilanden wordt gevoed door het Drents Plateau en ook door het Westerhuizingerveld. Zowel de Reest als de Streitenvaart hebben een drainerende werking op de Gemiddeld Laagste Grondwaterstnad (GLG) van het gebied.

De toestroming van het grondwater vindt daarnaast ook plaats vanuit lokale systemen: infiltratie ter plaatse van hogere stuifduinen, met kwel onderaan de flanken en in de sloten. De stuifzanding rondom Vledders en Leijerhooilanden fungeert als infiltratiegebied voor lokale kwel in de slootjes onderaan de flanken. De hoogveenvennen (dobben) ter hoogte van de Zwarte Venen hebben een schijnspiegel en liggen geïsoleerd van het regionale grondwater. Aangezien er geen keileem aanwezig is in dit gebied, worden de schijnspiegels naar verwachting veroorzaakt door ondiep voorkomende slecht-doorlatende lagen.

Het gemaal is in de nieuwe situatie nodig om bij hoge waterstanden in de Reest voldoende drooglegging te kunnen bieden aan het gebied van Vledders en Leijerhooilanden.

1.4. Doelstellingen

Bij de inrichting van het gebied Vledders en Leijerhooilanden streven de initiatiefnemers (Waterschap Drents Overijsselse Delta en Landschap Overijssel) naar de volgende doelstellingen:

De hoofddoelstelling:

Binnen het projectgebied Vledders en Leijerhooilanden komen tot een voor de natuur geschikt grond- en oppervlakte waterpeil met voor eigenaren, gebruikers en beheerders acceptabele neveneffecten (GGOR).

Een nieuw gemaal dat voor de juiste waterbeheersing in het gebied Vledders en Leijerhooilanden. Het gemaal dient duurzaam en visvriendelijk te worden gerealiseerd.

Daarnaast zijn de volgende neven doelstellingen gedefinieerd.

- De beschikbaarheid van zoetwater voor gebieds- en oppervlaktewaterfuncties zo lang mogelijk op peil houden teneinde schade te voorkomen (ZON – GGOR Droog).
- Waterkwaliteit in het Reestdal verbeteren door uitspoeling van meststoffen naar het oppervlaktewater te beperken.

1.4.1. Hydrologisch doelen

De hydrologische doelen geven een invulling aan de beleidsopgaven GGOR en ZON.

- GGOR: Grond- en oppervlaktewaterregime dat past bij de functie en geen nadelig effect heeft op omliggende functies.
- ZON: Zorgvuldig beheer van zoet water op de hogere gronden, tegengaan droogteschade en wateroverlast (o.a. door klimaatverandering). Vasthouden van gebiedseigen zoet water op de hogere gronden (zowel grond- als oppervlaktewater).

Hydrologische doelen worden vertaald in maatregelen die zorgen dat het watersysteem beheersbaar is. Het projectgebied krijgt een peil waarbij wordt voldaan aan de hydrologische vereisten van de habitattypen en waarbij de effecten naar de omgeving aanvaardbaar zijn.

1.4.2. Doelen beheer en onderhoud

De doelstelling is het inrichten van een robuust en duurzaam watersysteem. Het beheer en onderhoud vindt plaats op een effectieve en efficiënte wijze. Het beheer en het regulier onderhoud van het waterlichaam efficiënt en effectief uitvoeren. Daar waar mogelijk wordt de beleidsharmonisatie toegepast (IBOOM).

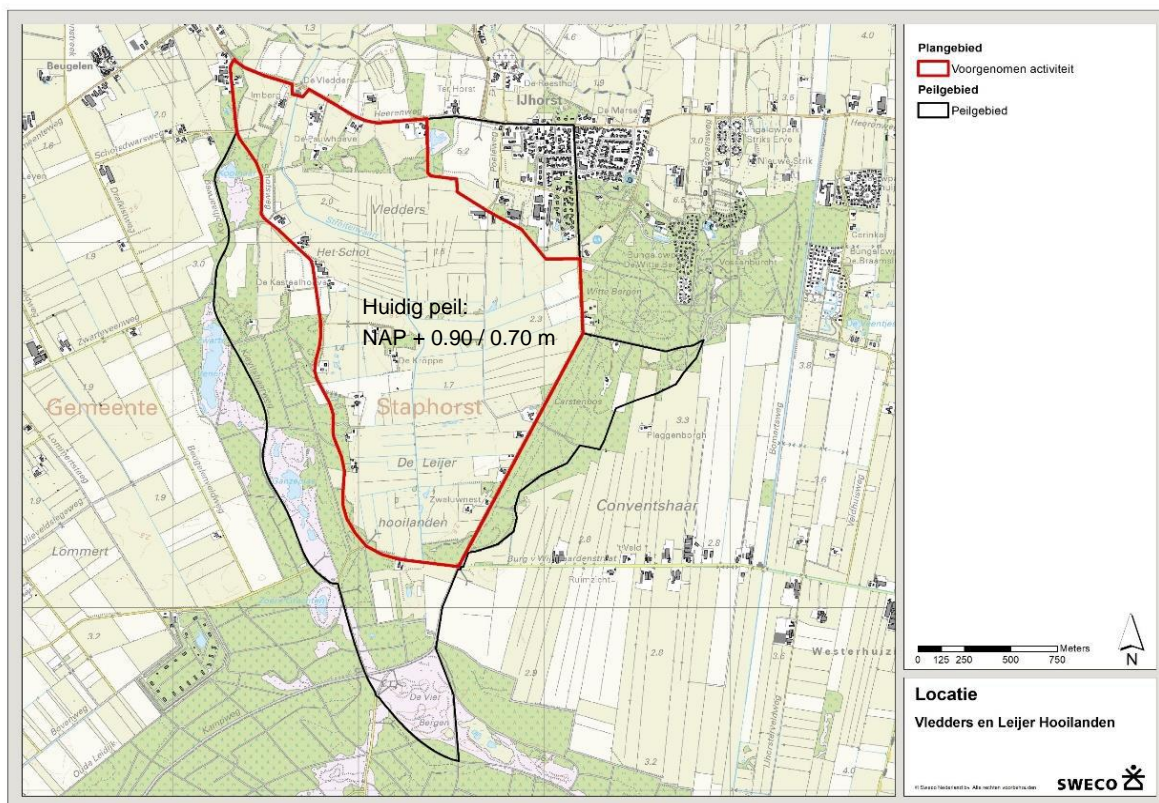

2. Ligging en begrenzing plangebied

Het plangebied is gelegen in de gemeente Staphorst. Het projectgebied is gelegen binnen het peilgebied 330 zoals weergegeven in figuur 2. Het gebied valt in de landinrichting van Staphorst en komt vrij voor natuurontwikkeling.

Het gebied Vledders en Leijerhooilanden maakt formeel onderdeel uit van het beekdal van de Reest. Sinds de jaren 60 is echter geen sprake meer van een natuurlijk afwaterend systeem. De Streitenvaart loopt van Zuid naar Noord door het gebied en watert sindsdien via een gemaal af op de Reest.

Het gemaal is gelegen in de Streitenvaart binnen de insteek van de taluds van de oever.

Figuur 2 Begrenzing project en peilgebied

3. Beschrijving van de waterstaatswerken (= gewenste situatie)

Het inrichtingsproject Vledders en Leijder Hooilanden wordt afhankelijk van de landinrichtingsopgave in 2021 uitgevoerd. Na de realisatie voldoet het project aan de GGOR en is het watersysteem op orde en is er een uitvoerbaar beheer- en onderhoudsplan dat ondersteunend is aan de gestelde beleidsdoelstelling.

3.1. Natuurontwikkeling

Op basis van het GGOR onderzoek is aangetoond dat een peilverhoging haalbaar is. Uit dit onderzoek is gebleken dat, om de natuurdoelen te bereiken, het opzetten van het waterpeil in een groot deel van Streitenvaart zelf en de percelen ten oosten van de Streitenvaart tot NAP +1,20 m gewenst is. Om dit te realiseren, worden enkele waterhuishoudkundige maatregelen getroffen. Er wordt in de Streitenvaart een knijpstuw geplaatst om het waterpeil te regelen. Daarnaast wordt de Streitenvaart minder diep, maar blijft wel zichtbaar in het landschap en verzorgt de afvoer van water richting de Reest. Het noordelijke deel dat door een

hoger deel snijdt richting Reestdal blijft ongewijzigd. De sloten aan de oostkant en de zuidwestkant van de Streitenvaart worden ondieper gemaakt. Dit vindt plaats door het opschonen van de watergangen en vervolgens verondiepen met bovengrond van het aangrenzende maaiveld. De verondiepte watergangen zorgen voor een toename van de grondwaterinvoer (baseraanrijking door kwel) in de vegetaties.

De Streitenvaart krijgt een natuurlijk inrichting. Hierbij wordt de herinrichting gericht op het versterken van de overgang nat-droog, van vaart naar (deels afgegraven) hooilanden, van onderwaterplanten, drijfbladplanten en helofyten, naar soorten van droge(re) oevers. Doordat er straks in principe geen landbouwwater meer door de Streitenvaart komt en het aandeel kwelwater groter wordt, zullen ook kwelgebonden soorten en soorten van voedselarmere milieus van de extra ruimte profiteren. Daarnaast is de Streitenvaart een zijloop van de Reest en verhoging van de ecologische waarde van deze zijloop heeft daarmee indirect ook toegevoegde waarde voor het Reestdal en voor het KRW waterlichaam Reest.

Aan de westkant van de Streitenvaart wordt het bestaande waterpeil zoveel mogelijk gelijk gehouden. Dit wordt gedaan om voor de bestaande boerderijen/woningen vernatting te voorkomen. Er wordt een nieuwe noord-zuid gelegen watergang aangelegd. Deze watergang sluit in het noordwesten aan op de Streitenvaart. Een nieuwe stuw in de Streitenvaart zorgt ervoor dat deze twee peilen gerealiseerd kunnen worden. Ten noordwesten van het gebied blijft het gemaal haar werk doen, zodat de gewenste peilen goed te handhaven zijn.

Centraal in het gebied wordt grond afgeplagd om de voedselrijke toplaag te verwijderen. Door gericht de bovengrond af te graven, kunnen variaties in maaiveldhoogtes worden aangebracht. Tevens wordt hiermee de meest verzuurde en vermeste laag verwijderd. Algemeen kan worden gesteld dat het plaggen van veenbodems het beste kan plaatsvinden op locaties waar de bodemlaag onder de toplaag relatief rijk is aan organische stof. Daarmee kan het makkelijke beschikbare fosfaat in de bodem sterk worden verminderd.

In het zuidoostelijk deel van het gebied (Westerhuizingerveld) waar afwatering plaats vindt naar het gemaal Mesu is de omgeving van mening dat er onvoldoende afwatering is naar het gemaal Mesu. Het gemaal Mesu heeft voldoende capaciteit. Om de omgeving tegemoet te komen worden de twee vaste drempel met 0,10 m verlaagd. Bij extreem natte periodes kan het water richting de Streitenvaart afstromen waar het ter hoogte van de gronddam geborgen kan worden. De watergang langs de Burg. Van Wijngaardenstraat wordt hergeprofileerd en voorzien van een duiker met afsluiter. De zuidelijke percelen aan de zuidzijde van De Burg. Van Wijngaardenstraat kunnen hun water kwijt middels een duiker in Noordelijke richting.

Door deze aanpassingen watert landbouwgebied in noordelijk richting af. Om te voorkomen dat voedselrijk landbouw water de Vledders Leijerhooilanden in stroomt wordt er een gronddam aangelegd in de Streitenvaart. Voor die dam wordt een berging gecreëerd om het landbouwwater te bufferen. Indien de berging vol is kan het water (indien er voldoende capaciteit is bij het Gemaal Vledders en in de Reest) via de watergang aan de Westzijde afwateren richting het gemaal. De berging wordt daar waar het maaiveld niet de hoogte van NAP + 2.00 m heeft omgeven door een landschappelijke kade die wegloopt in het omliggende landschap. Deze kade heeft een overstort richting het natuurdeel van NAP + 1.90 m. De afvoer voor de dam richting de westelijk watergang is standaard afgesloten en die wordt handmatig open gezet op het moment dat de berging het waterpeil van NAP +1.70 m NAP bereikt.

GGOR maatregelen

De volgende maatregelen (zie ook bijgevoegde overzichtstekening) worden uitgevoerd om het GGOR te realiseren.

- Realiseren van een 'GGOR-stuw' (stuw 'Vledders') in het noordelijk deel van de Streitenvaart. Betreft een knijpstuw met als doel om de afvoer te stuwen zodat het peil in het achterliggende deel opstuwt naar het gewenste peil voor de natuurdoeltypen. De stuwconstructie zorgt ervoor dat het peil gedurende een langere tijd op het gewenste peil kan staan. Het peil begin op NAP +1.00 m in het eerste jaar en wordt de komende 2 jaar jaarlijks na een korte evaluatie met 0,10 m opgezet. De knijpstuw wordt handmatig bediend.
- Aanpassen en aanleggen van watergang t.b.v. ontwatering huispercelen tot aan gemaal De Vledders;
  - Waterpeil (op basis van huidig peil) max. peil NAP +0.90 m / min. Peil NAP + 0.70m.
  - Bodemhoogte van NAP+ 0,20 - 0.80 m;
  - Bodembreedte 1.0 m
  - Talud 1:3 tot 1.20 + en 1:2 tot maaiveld
- Aanbreng gronddam in de Streitenvaart direct na de berging. Gronddam in de Streitenvaart loopt door in de dam op de oever langs de berging. De dam krijgt een natuurlijke vormgeving en heeft

een hoogte van NAP + 2.00m. Er wordt in de gronddam op de oever van de Streitenvaart een overstort aangebracht. Deze heeft een overstorthoogte van NAP + 1.90 m en een breedte van 5,0 m.

- Realiseren van een berging voor de gronddam/overstort t.b.v. scheiding natuur en landbouwwater. Groot deel is natuurlijk al aanwezig er wordt 3.000 m³ afgegraven wat een totale berging van 13.000 m³ geeft.
- Op het moment dat de berging vol loopt (Max. peil NAP + 1.90 m) kan de afsluiter richting de westelijke watergang door de peilbeheerder open gezet worden. Hierdoor wordt het water afgevoerd richting het gemaal Vledders.
- Rondom de berging komt een kade om te voorkomen dat landbouwwater de natuurdelen in stroomt. De benodigde ophoging is ongeveer een halve meter over een lengte van 645 meter op het schouwpad en 325 meter grondwal aan de noordzijde.
- Garanderen drooglegging van de percelen met landbouwfunctie SHT02S 00899, 01174, 01175, door aanleg duiker (beton 500 mm) onder de Burg. Van Wijngaardenstraat.
- Verlagen twee vaste drempels langs de Burg. Van Wijngaardenstraat t.b.v. overstort bij hogere waterpeil in het gebied dat afwatert richting gemaal Mesu.

De volgende maatregelen zijn er op gericht om de natuurontwikkeling te stimuleren:

- Drainerende werking van de Streitenvaart beperken door deze verondiepen en het opzetten van het peil.
- Door de natuurlijke inrichting van de Streitenvaart wordt de bodembreedte 2,0 – 2,5 m en de bodemhoogte ca. NAP + 0.60 m
- Verondiepen van het overgrote deel van alle watergangen; hiermee verliezen de watergangen hun drainerende functie. In de tijd verlanden deze watergangen waarmee de drainerende werking wordt verminderd;
- Plaggen van de oostflank 57 ha. Organische bovengrond afgraven delen 0,10 m, 0,20 m en 0,25 m.

Het peil wordt gefaseerd opgezet in het projectgebied. Bij de aanleg wordt het huidige peil van NAP + 0.70 / 0.90 m opgezet naar NAP + 1.00 m. De 2 opvolgende jaren wordt na een korte evaluatie elk jaar het peil opgezet met 0.10 m tot het peil NAP + 1.20 m. De effecten van de peilopzetting worden gemonitord aan de hand van de aanwezige peilbuizen en de extra geplaatste peilbuizen.

De herinrichting van de Streitenvaart, maakt deel uit van het totale project natuurontwikkeling Vledders en Leijer hooilanden, i.s.m. Landschap Overijssel. Landschap Overijssel heeft in haar terrein een eigen monitoringprogramma (SNL). In aansluiting hierop wil het waterschap de ontwikkeling van de Streitenvaart na uitvoering van maatregelen monitoren. Landschap Overijssel zal in haar monitoring het vegetatie-onderzoek op de natuurvriendelijke oever (oost-oever) meenemen. Het waterschap zal dit aanvullen met onderzoek naar watervegetaties en macrofauna. Doel van de monitoring is leren van dit project voor de vele KRW waterlichamen die nog ingericht moeten worden als type R20- moerasbeek.

3.2. *Gemaal Vledders*

Het huidige gemaal uit de jaren 60 is aan het einde van zijn levensduur. De huidige stuw is oud en de vijzel is niet visvriendelijk. Het kunstwerk dient derhalve te worden vervangen en voorzien van onder meer visvriendelijke pompen en bij een gelijke waterstand een opening waardoor de vissen eenvoudig kunnen passeren.

In de afweging van mogelijke oplossingen en gesprekken met de omwonenden is gekeken naar mogelijke alternatieven voor het gemaal. Om het nieuwe GGOR-natuur peil van NAP +1,20 m te bepalen is gekozen voor een nieuwe stuw in de Streitenvaart en niet voor aanpassing van het gemaal. Het gemaal dient voor de omliggende percelen in zijn huidige functie te blijven functioneren. Gezien de verwachte levensduur wordt het gemaal vervangen. Om het beheer en onderhoud van het gemaal efficiënter te kunnen uitvoeren dient het gemaal beter bereikbaar te zijn vanaf de openbare weg. Betere bereikbaarheid wordt gerealiseerd door het gemaal te verplaatsen richting de Heerenweg.

3.3. *Beheer en onderhoud*

De bestaande onderhoudsroute langs de Streitenvaart blijft gehandhaafd. Enkele laagtes worden opgevuld. Langs het noordelijk van de nieuw te realiseren watergang wordt een onderhoudsroute aangelegd. Dit gedeelte wordt A-watergang. Langs het zuidelijke deel dat als B-watergang wordt gerealiseerd, wordt langs de watergang een onderhoudsroute aangelegd voor Landschap Overijssel. Bij beide onderhoudsroutes worden ter plaatse van kruisende watergangen en slenken dammen en duikers aangelegd: in watergangen betonnen duikers rond 700 mm en in slenken PP duikers rond 300 mm. Zie voor de onderhoudswerkzaamheden het bijgevoegde beheer- en onderhoudsplan.

4. Beschikbaarheid gronden

De Streitenvaart is eigendom van het Waterschap Drents Overijsselse Delta. De omliggende percelen waar werkzaamheden plaatsvinden of waar effecten van de maatregelen op uitstralen zijn voor 90% eigendom van Landschap Overijssel. Op 3 locaties dient nog grond verworven te worden, wat gebeurt middels het project 'Landinrichting Staphorst'. Na de landinrichting zijn de percelen waar de werkzaamheden plaatsvinden in eigendom van het Landschap Overijssel. De Streitenvaart is en blijft in eigendom van het Waterschap Drents Overijsselse Delta.

5. Effecten van het plan

De huidige bodem-pH in het projectgebied voldoet aan de streefwaarde van zure kleine zeggenvegetaties. Door vernatting worden zuurvormende processen sterk verminderd en wordt in de ijzerrijke veenbodems alkalinisatie bevorderd. Na vernatting wordt een snelle pH verhoging verwacht, waardoor ook de streefwaarde voor basenminnende kleine zeggen haalbaar wordt. Door aanvullend te plaggen, verbetert de basentoestand verder wat kan leiden tot matig basenrijke natuurdoeltypen en plaatselijk tot basenrijke natuurdoeltypen. Afhankelijk van de situering in het dal (of onderaan de flank) valt te denken aan kleine zeggenvegetatie, Noordse zeggenvegetatie, Scherpe zeggenvegetatie, Blauwgraslanden en Dotterbloemhooilanden. Door het hanteren van een GGOR-peil van NAP+1.20 m, in combinatie met plaggen en het verondiepen van sloten worden naar verwachting optimale hydrologische condities gecreëerd voor de realisatie van de beoogde natuurdoelen.

In en rondom het plangebied is onderzocht of sprake is van mogelijke effecten op landbouwgronden en particuliere eigendommen zoals tuinen en woningen. Ter plaatse van deze locaties zijn maatwerkoplossingen gekozen. Tevens is voor het westelijke deel een nieuwe watergang opgenomen om de waterafvoer voor de agrarische percelen te garanderen.

6. Wijze waarop het werk zal worden uitgevoerd

6.1. *Vledders en Leijerhooilanden*

Het huidige ontwerp wordt uitgewerkt tot een definitief ontwerp, bestekstekeningen en een RAW-bestek. Het RAW bestek wordt meervoudig onderhands aanbesteed. De te selecteren aannemers zullen de cultuurtechnische grondverzetaannemers zijn.

De uitvoeringswijze van het werk is aan de aannemer. Van de vrijkomende grond (ca. 100.000 m³) wordt de grond die geschikt is voor agrarische doeleinden in de nabije omgeving van het projectgebied verwerkt. Dit betreffen afspraken vanuit de ruilverkaveling Staphorst. Dit betreft ongeveer 40% van de totaal vrijkomende grond. Een klein deel wordt in het werk verwerkt ten behoeve van het dempen van watergangen. Het overige deel van de vrijkomende grond zal worden afgevoerd naar een nader te bepalen locatie. De uitvoering zal plaats vinden in de periode 2021 / 2022 afhankelijk van de afronding van het ruilverkavelingstraject.

6.2. *Gemaal Vledders*

De vervanging van het gemaal staat voor het jaar 2021 op de planning. Voor de vervanging van gemalen zijn middels een Europese aanbesteding een 4-tal bouwteams geselecteerd. De vervanging van het gemaal zal door één van deze aannemers worden uitgevoerd. In 2020 start het bouwteam met het ontwerp op basis van onder andere de randvoorwaarden uit het project Vledders en Leijerhooilanden. De uitvoering zal naar verwachting begin 2021 starten.

7. Beschrijving van de te treffen voorzieningen, gericht op het ongedaan maken of het beperken van nadelige gevolgen.

7.1 *Beperken nadelige gevolgen van het plan*

Om eventuele wateroverlast bij de westelijke gelegen woningen te voorkomen, wordt aan de westzijde van het gebied een nieuwe watergang gegraven ten behoeve van de ontwatering van het gebied tussen de particuliere percelen en tuinen en de Streitenvaart. Hiermee wordt zoveel mogelijk voorkomen dat gebruiksfuncties last krijgen van extra vernatting t.o.v. de huidige situatie.

7.2 *Beperken nadelige gevolgen van de uitvoering*

7.2.1. Vledders en Leijerhooilanden

De uitvoering zal naar verwachting in 2021 starten. De exacte periode is nog niet bekend. Bij opstellen van het bestek en aanbestedingsdocumenten wordt er rekening gehouden met de geschikte periode van uitvoering om geen nadelige gevolgen op de flora- en fauna te realiseren. Er wordt tevens een werkprotocol Flora en Fauna opgesteld wat bepalend is voor de uitvoeringswijze en periode.

Eventuele schade aan rij- en werkstroken wordt hersteld. Gewasderging en/of inkomstenschade als gevolg van de uitvoering van dit projectplan wordt niet verwacht binnen de projectgrenzen. Indien er schadegevolgen zijn voor betreffende eigenaren zal er worden gekeken of financiële compensatie aan de orde is.

7.2.2. Gemaal Vledders

De uitvoering zal naar verwachting begin 2021 starten. De exacte periode is nog niet bekend. Er wordt een werkprotocol Flora en Fauna opgesteld wat bepalend is voor de uitvoeringswijze en periode van uitvoering. Gedurende de periode dient de afvoer van water door de aannemer gegarandeerd te worden.

7.3 *Financieel nadeel*

Als gevolg van dit projectplan is geen financiële schade voorzien die aan de uitvoering van het project in de weg staat. Indien een belanghebbende ten gevolge van dit besluit toch schade lijdt of zal lijden, die redelijkerwijs niet of niet geheel te zijnen laste behoort te blijven en ten aanzien waarvan de vergoeding niet of niet voldoende anderszins is verzekerd, kan op grond van artikel 7.14 van de Waterwet een verzoek om schadevergoeding worden ingediend. Voor de wijze van indiening van een dergelijk verzoek en voor de procedure wordt verwezen naar de Procedureverordening nadeelcompensatie Waterschap Drents Overijsselse Delta.

8. Legger, beheer en onderhoud

8.1 *Legger*

Na de realisatie worden de gewijzigde watergangen, nieuwe kunstwerken, nieuwe watergangen opgenomen in de legger. Voor de watergangen en kunstwerken is de keur van toepassing. Wijzigingen worden doorgevoerd aan de hand van de op te stellen revisietekeningen.

8.2 *Beheer en onderhoud*

Het beheer- en onderhoudsplan is opgesteld binnen de kaders van de door het waterschapsbestuur vastgestelde visie. Dit plan is bijgevoegd (bestaat uit tekst, tabel en tekeningen). Deze visie is te lezen in het document: "Beheer en onderhoudsvisie Watergangen 2050". De beleidsharmonisatie is daar waar mogelijk toegepast (IBOOM). De peilaanpassingen en peilgrenzen worden door gevoerd in het OPK (beheersysteem van het waterschap).

9. Samenwerking

Voor dit project is nauw samen gewerkt met het Landschap Overijssel en de Ruilverkaveling Staphorst. Het waterschap is bestuurlijk vertegenwoordigd in de Uitvoeringscommissie en ambtelijk vertegenwoordigd in de verkavelingscommissie.

Voor dit project zijn verschillende inloopbijeenkomsten gehouden, nieuwsbrieven verstuurd vanuit de Ruilverkaveling Staphorst en het waterschap, advertenties geplaatst, zodat de omgeving goed op de hoogte is van de plannen.

DEEL II VERANTWOORDING

1. Verantwoording op basis van wet- en regelgeving

Als een waterschap een waterstaatswerk wil aanleggen of wijzigen, dient op grond artikel 5.4 Waterwet een projectplan te worden vastgesteld, met daarin een beschrijving van het werk en de wijze waarop dat zal worden uitgevoerd en een beschrijving van de voorzieningen om nadelige gevolgen van de uitvoering van het werk ongedaan te maken of te beperken. Het werk dient bij te dragen aan de doelstellingen van de Waterwet waaronder:

- a) voorkoming en waar nodig beperking van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste, in samenhang met;
- b) bescherming en verbetering van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen en
- c) vervulling van maatschappelijke functies door watersystemen (artikel 2.1).

1.1 Voorkomen en beperken van overstroming, wateroverlast en waterschaarste

Het beleid van Waterschap Drents Overijsselse Delta is gericht op het voorkomen en waar nodig het beperken van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste. Dit is vastgelegd in het Waterbeheerplan 2016-2021. Het creëren van meer ruimte voor water wordt gerealiseerd door het opzetten van het peil en het afplaggen van de bouwvoor. In dit projectplan wordt het peil aangepast en de bouwvoor afgeplagd waardoor de huidige bergingscapaciteit van 400.000 m³ wordt geborgd.

1.2 Bescherming, verbetering van chemische & ecologische kwaliteit van het watersysteem

Het project voldoet met betrekking tot de chemische en ecologische kwaliteit door het water zoveel mogelijk te bergen en te laten infiltreren waardoor er minder voedselrijk water richting de Reest wordt afgevoerd. Door het gebied in te richten voor de natuur en de voedselrijke bouwvoor af te voeren verbetert de chemische en ecologische kwaliteit van het watersysteem. De Streitenvaart wordt minder diep en wordt voorzien van een natuurvriendelijke oever wat bijdraagt aan de chemische en ecologische kwaliteit van het watersysteem.

1.3 Vervulling van de maatschappelijke functies van het watersysteem

De maatregelen in dit projectplan dragen bij aan het waarborgen van de functies van het gebied.

1.4 Conclusie toetsing doelstellingen Waterwet

De uitvoering van dit plan is in overeenstemming met de doelstelling van de Waterwet. De aanpassingen aan de waterstaatswerken zullen na realisatie opgenomen worden in de legger.

1.5 Overige regelgeving

In verband met ontgroning is een MER opgesteld. Uit de MER blijkt dat de voorgenomen ontgroning geen belangrijke nadelige gevolgen heeft op het milieu. Op basis van deze MER kan de ontgrondingsvergunning worden aangevraagd.

2. Verantwoording op basis van beleid

2.1 Toets beleid waterschap

In het Waterbeheerplan 2016-2021 zijn de Beleidsopgaven vastgelegd. Deze opgaven vloeien voort uit Europees, nationaal en regionaal beleid:

- Europese Kaderrichtlijn Water (KRW);
- Nationaal Bestuursakkoord Water actueel (NBW actueel);
- Waterbeheer 21e eeuw (WB21);
- Gewenst Grond- en Oppervlaktewater Regime (GGOR);
- Zoetwatervoorziening Oost-Nederland (ZON);
- Beheer- en onderhoudsvisie watergangen 2050 (en implementatie beleidsharmonisatie).

2.2 Europese Kaderrichtlijn Water (KRW)

Het plan draagt niet direct bij aan de KRW-doelstellingen aangezien de Streitenvaart geen KRW-opgave heeft. Door de verbetering van de waterkwaliteit in het gebied draagt dit indirect bij aan de KRW-doelstelling voor het KRW waterlichaam Reest.

2.3 Waterbeheer 21^e eeuw (WB21)

Vledders en Leijerhooilanden draagt in de huidige situatie al bij aan de waterberging tijdens hoogwater door de 400.000 m³ waterberging in het projectgebied. De uitvoering van het inrichtingsplan doet daar niets aan af.

2.4 Gewenst Grond- en Oppervlaktewater Regime (GGOR)

Met het opzetten van het peil, verondiepen van de Streitenvaart en overige watergangen ontstaat een gebied dat optimaal wordt ingericht voor de natuur zonder dat er negatieve effecten optreden voor de omgeving.

2.5 Zoetwatervoorziening Oost-Nederland (ZON)

Het opzetten van het peil, het verondiepen van de Streitenvaart en het verondiepen van de watergangen draagt het bij aan het vasthouden van gebiedseigen zoet water op de hogere gronden (zowel grondwater als oppervlaktewater).

2.6 Beheer- en onderhoudsvisie watergangen 2050

Binnen het projectgebied wordt de Beheer- en onderhoudsvisie watergangen 2050 geïmplementeerd. Deze visie wordt alleen toegepast op het waterlichaam. Aangelanden, in dit geval Landschap Overijssel, worden belast met maaisel. Dit is afgestemd met het Landschap Overijssel. De beleidsharmonisatie is daar waar mogelijk toegepast.

2.7 Planologische inpassing

Het projectgebied ligt binnen de gemeentegrenzen van de gemeenten Staphorst. Alle maatregelen die beschreven zijn in dit projectplan passen binnen de vigerende bestemmingsplannen. Er is voor de uitvoering van de maatregelen dan ook geen bestemmingsplanprocedure nodig.

3. Verantwoording van de keuzen in het project

3.1 Ecologie

Het opzetten van het peil in combinatie met het afgraven van de voedselrijke toplaag, verondiepen van watergangen en omleiden van het agrarische water draagt bij aan het ontstaan van een voor flora en fauna geschikt milieu, zowel in het water als op het land.

3.2 Hydrologie

De peilverhoging heeft als functie om de natuurontwikkeling te bevorderen in het oostelijk deel van de Vledders en Leijerhooilanden. In het westelijk deel wordt het huidige peilbeheer voortgezet ten behoeve van de huidige gebruiksfuncties.

3.3 Beheer en Onderhoud

De stuwen en afsluiters worden gezien de frequentie waarop ze moeten worden gewijzigd allemaal voorzien van handbediening. Om het beheer en onderhoud van het gemaal efficiënter te kunnen uitvoeren dient het gemaal beter bereikbaar te zijn vanaf de openbare weg. Betere bereikbaarheid wordt gerealiseerd door het gemaal te verplaatsen richting de Heerenweg.

4. Benodigde vergunningen en meldingen

Over eventueel benodigde vergunningen en meldingen worden voor (delen van) de uit te voeren maatregelen het volgende opgemerkt.

4.1 Melding Bodemkwaliteit

In het project wordt vrijkomende bagger en grond voor een deel afgevoerd en verwerkt in/op percelen van de Landinrichting Staphorst. Een klein deel van de grond wordt gebruikt in het werk en het overige deel wordt afgevoerd naar een nader te bepalen locatie. De gemeente is bevoegd gezag voor de melding Bodemkwaliteit wanneer toepassing van bagger en grond op 'land' plaatsvindt. WDOD is bevoegd gezag voor het oppervlaktewater. Het op te stellen grondstromenplan wordt tijdig voorgelegd aan het bevoegd gezag. De melding Bodemkwaliteit dient uiterlijk vijf werkdagen voor aanvang van werkzaamheden ingediend te worden.

4.2 Omgevingsvergunning

Om de werkzaamheden in het kader van de Vledders en Leijerhooilanden uit te kunnen voeren, dient een omgevingsvergunning voor de onderdelen bouwen en uitvoeren van werkzaamheden aangevraagd te worden bij de gemeente Staphorst.

- a. Bouwen: In het project wordt een gemaal vervangen en worden stuwen aangebracht alsmede de vervanging van het huidige gemaal waarvoor waarschijnlijk een omgevingsvergunning voor bouwen noodzakelijk is van de gemeente Staphorst.
- b. Slopen: voor het slopen van het gemaal is een slopmelding noodzakelijk.
- c. Uitvoeringswerkzaamheden: voor onder andere het ophogen, afgraven van gronden, graven en dempen van watergangen is een omgevingsvergunning nodig.

4.3 Ontgrondingsvergunning

Op basis van de Omgevingsverordening Overijssel 2017 is een ontgrondingsvergunning een vereiste. Voor de aanvraag van deze ontgrondingsvergunning is tevens een MER opgesteld. Deze is als bijlage toegevoegd.

4.4 Wet Natuurbescherming

De Wet natuurbescherming vervangt de Natuurbeschermingswet 1998, Boswet en de Flora- en faunawet. Het hoofddoel van de nieuwe wet is nog steeds het behouden en herstellen van de biodiversiteit (soortbescherming) en het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van natuur in Nederland ter vervulling van maatschappelijke functies (gebiedsbescherming). Daarnaast bevat de Wet natuurbescherming nog steeds verbodsbepalingen gericht op het behoud van beschermde soorten. Uit de Natuurtoets blijkt dat er geen ontheffing nodig is op basis van

de Wet natuurbescherming: in het kader van gebiedsbescherming er zijn geen negatieve effecten te verwachten op omliggende gebieden. Uit het onderzoek blijkt dat diverse voortplantingswateren en overwinteringslocaties van de strikt beschermde Habitatrichtlijnsoort Poelkikker verloren gaan. In het kader van de Wet natuurbescherming is er wat soortenbescherming betreft dan ook een ontheffing vereist

4.5 Archeologie

Het projectgebied Vledders en Leijerhooilanden ligt binnen diverse gebieden met Archeologische waarde. Aanvullende archeologische onderzoeken zijn niet vereist gezien de diepte van de ontgravingen.

4.6 Overige toestemmingen

Ontheffing APV: Er is mogelijk een ontheffing van de APV van de gemeente Staphorst nodig.
Klic-melding. Voorafgaand aan het verrichten van graafwerkzaamheden is het noodzakelijk om een Klic-melding bij het Kadaster te doen.

DEEL III RECHTSBESCHERMING

Uniforme openbare voorbereidingsprocedure conform afdeling 3:4 van de Algemene wet bestuursrecht

3.1 Zienswijze

Het ontwerp projectplan heeft gedurende zes weken ter inzage gelegen. Er is één zienswijze ingediend. Deze zienswijze is beantwoord in de reactienota en heeft niet geleid tot aanpassing van het projectplan.

3.2 Beroep en hoger beroep

Als het projectplan is vastgesteld, wordt dit bekend gemaakt. Het plan ligt gedurende zes weken ter inzage. Gedurende zes weken (vanaf de dag na die waarop het besluit ter inzage is gelegd) kunnen belanghebbenden beroep instellen bij de rechtbank Noord-Nederland (Postbus 150, 9700 AD, Groningen) onder overlegging van een afschrift van dit projectplan. Geen beroep kan worden ingesteld door een belanghebbende aan wie redelijkerwijs kan worden verweten geen zienswijzen te hebben ingediend.

Het is mogelijk digitaal beroep in te stellen bij genoemde rechtbank via <http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht>. Daarvoor moet de indiener wel beschikken over een elektronische handtekening (DigiD). Op de genoemde site staan de precieze voorwaarden.

Voor het indienen van een beroepschrift is griffierecht verschuldigd. Tegen de uitspraak van de rechtbank kan vervolgens hoger beroep worden ingesteld bij de Raad van State.

3.3 Crisis- en herstelwet

Op de vaststelling van een projectplan is afdeling 2 van hoofdstuk 1 van de Crisis- en herstelwet van toepassing. Dit betekent dat de belanghebbenden in het beroepschrift moeten aangeven welke beroepsgronden zij aanvoeren tegen het besluit. Na afloop van de termijn van zes weken kunnen geen nieuwe beroepsgronden meer worden aangevoerd. Het beroep wordt niet-ontvankelijk verklaard, indien binnen de beroepstermijn geen gronden zijn ingediend. Belanghebbenden wordt verzocht in het beroepschrift te vermelden dat de Crisis- en herstelwet van toepassing is.

3.4 Verzoek om voorlopige voorziening

Het projectplan treedt na vaststelling in werking, ook al wordt er een beroepschrift ingediend. Dit betekent dat de maatregelen opgenomen in het projectplan kunnen worden uitgevoerd. Om dit te voorkomen kan degene die beroep instelt gelijktijdig of na het indienen daarvan een zogenaamd verzoek om een voorlopige voorziening doen bij de Voorzieningenrechter van de Afdeling Bestuursrecht van de rechtbank Noord-Nederland (Postbus 150, 9700 AD, Groningen). Daarbij moet een kopie van het beroepschrift worden overlegd. Ook voor het doen van een verzoek om een voorlopige voorziening is griffierecht verschuldigd.

Zie voor het digitaal indienen van zo'n verzoek onder "Beroep en hoger beroep".

DEEL IV BIJLAGEN

1. Overzichtskaart watersysteem
2. Dwarsprofielen Streitenvaart
3. GGOR Natuur
4. Oplegnotitie GGOR
5. Milieueffectrapportage Ontgroning
6. Beheer- en onderhoudsplan
7. Overzichtskaart met peilbuizen